

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. IX. Quæ quadragintadialis jejunii sit origo, & religio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

audiendus de superfluis abdicandis saluberrimè institutus: Vis, inquit, corpus alere? tolle superflua: da ei, quod satis est, & quantum concoquere potest; non ipsum aggravas, non submergas. Nihil ita voluptatem parit, sicut cibus bene digestus. Cibis sufficiens & volutus, & alimentum, & sanitas est: Plus autem, & perniciosa, & exiritudo, & fastidium.

Sunt & alii quos Augustinus deplorans: Sunt, inquit, quidam observatores Quadragesimæ delicti potius quam religiosi, exquirentes novæ suavitates magis quam veteres concupiscentias castigantes, qui pretiosis copiosisque apparatibus suum diversorum quorumlibet varietates & saporibus superare contendunt. Vasa in quibus coctæ sunt carnes, tamquam immunda recusant, & in carne suâ ventris & gutturis luxuriam non formidant. Ieiunant, non ut solitam temperando minuant edacitatem, sed ut immoderatam differendo auergeant aviditatem. Nam ubi tempus reficiendi advenit, optimis mensis tamquam pecora præsepibus irruunt, ventresque distendunt. Artificiosi & peregrini condimentorum diversitatibus tantum capiunt manducando, quantum digerere non sufficiunt ieiunando. Sunt etiam qui vinum ita non bibunt, ut aliorum expressum pomorum aliisque sibi liquores non salutis causa, sed ieiunandi exquirant: tamquam non sit Quadragesima pie humilitatis observatio, sed novæ voluptatis occasio. Quotid enim honestius esset, ut qui propter infirmitatem stomachi aquam potare non poterat, vino usitato & modico sustentaretur? Quid autem abstergius quam tempore, quo caro artius est castiganda, tantam suavitatem carni procurare, ut ipsa faucium concupiscentia nollet Quadragesimam præterire? Quid inconvenientius, quam diebus humilitatis, quando parum victus omnibus imitandum est, ita vivere, ut si toto tempore sic vivatur, vix possint victum patrimonium sustinere? Cavete ista, dilectissimi, cogitate, quid scriptum est. Post concupiscentias tuas non eas. Quod saluberrimum præceptum si omni tempore observandum est, quanto amplius his diebus, quando ita turpe est, si cupiditas nostra ad iniquitatem relaxetur illecebras, ut merito culpetur, qui non restrinxerit usitatas.

Altera: Fames ad mensam ducit; Fames cibos condit. Accumbere nomen cum nulla vel exiguâ est cibi appetentia, non superfluis solum sed & noxiis est labor. Cur equo alterum affundam pabulum, cum non dum devoravit primum? ad cibum corpus admittere priori nondum digesto, non alimentum, sed noxa & venenum est. Hic millies, hic centies millies, hic infinities, erratur quotidie tam à sanis quam ægrotis. Plurimos ægrotorum videas non passi sed obrui: nam modò jentaculum, modò prandium, jam merenda, jam cena, jam pocæniolum fertur; modò jusculum, modò pulicula, modò olusculum, iam pisciculi, iam patis pullastri proponitur: nunc scitamentum, nunc exsudata aqua, nunc electuarium, nunc mulsium, nunc haccule, nunc cerasa duracina melle macerata ingeruntur, quandoque etiam nolentibus. O sedulam benevolentiam, sed fatuum & noxiam! Et quando sic obrutus vacat à labore stomachus? Sed a, ut vires ægroti crebriore cibo excitandas. Non quidem hoc fatuum, sed subinde fallax & nocivum. Ego vix ullum ægrum sæpius quam ter, summum quater de die reficiendum iudico: & istud quidem paucissimis concesserim. Reverà non interest quam multum ingeratur, sed quam bene, quod ingestum, digeratur. Jusculum unicum, & sorbilium par ovorum satis in diem totum alimenti est ægro, modò illud bene concoquat.

Hic, o viri doctissimi, liceat pace vestrà dicere, o Clarissimi Medici, non pauci vestrum peccant nonnumquam ignorantia, frequentius tamen nimia in ægrum indulgentia. Novi ægros, & quidem optimates, quibus sexies de die aut septies forbendum aliquid oblatum. Bene manè initium factum horâ quintâ, propinatam jusculum è gallo gallinaceo eliquatum.

A Horâ septimâ sequebatur offula. Dein prandium non satis tenue ad recreandum enervem stomachum. Accedebat vinum generosum, non limphatum, ægro venenum. Horâ tertiâ post meridiem aderat sorbitiuncula. Post pauculas horas cenula æquo liberalior. Denique post lesqui horam pocæniolum, vel par ovorum. Ohe, his tot sorbitiunculis atque refectionibus rectè digerendi, unci hominis & quidem ægroti ventriculus sufficit? Sanum in lecto componite, motu careat, toties tamque diversa forbeat; demum ægrotabit. Quid jam ægroti fiat inedia & fame longè tutius pugnatur in quemlibet morbum. Non implendus, non fatigandus, non obruendus est stomachus. Cum veni dixerim: Edendo tumbam præpropere subimus. Hæc præcipue ægrotis dicta sunt.

Nec aliud sanis instillo: Fames ad mensam ducit. Fames cibos condit. Nec enim alius unquam ingrendus est cibus, quam prior sit digestus. Non alimentum, sed noxa & venenum est cibus, qui stomacho prioribus digerendis adhuc occupato injicitur. Digere prius; post ingere. Quemadmodum verò non accedendum ad mensam nisi famès præeat, ita recedendum à mensa non omni penitus extinctâ fame: saltem aliquid appetentiæ superlit. Surge, dum adhuc comedere liberet. Saluberrimum est, nunquam omnem jugulare famem.

Tertia præceptiuncula: Abstinentiæ calendarium sæpius inspiciendum. In hoc jejunii studio non solum Ecclesia, sed & pietas privata suos sibi intercalares dies designet, quibus & valetudini & animo consulatur abstinendo. Creberrimum est prandium plus æquo copiosum, ad sarcidam hanc noxam abstinentiæ intercalare diem suggerat, qui cenam vel modicellam vel nullam ponat. Atque hic potissimè illud Augustini monitum in mente sit: Cibum ut pharmacum sume, certo pondere, certâ mensurâ, certo tempore. Profecto catapotia seu aureæ pharmacopolarum spherule non voluptatis causa glutuntur, sed sanitatis. Deinde hoc ipsum abstinentiæ calendarium credius inspectum diem Veneris aut Sabbati nonnumquam, aut pervigilium aliquis è cælitibus jejunio colendum suadebit, hoc monitum: En diem Christo patienti sacrum, aliquid cibi subtrahere in Christi gratiam: jejuna. En festum cælestis Puerperæ diem; in gratiam divinæ Matris Virginis jejuna. En pervigilium Christiani Martyris, in gratiam herois fortissimi jejuna. Fac tibi amicos, quod Christus suadet, beatos Cælestes, non comedendo, sed eorum jejunia imitando. Facies autem amicos eâ maxime ratione, si quod tu comederes aut biberes, pauperi mittas aut ægro. Geminatum Deoque gratissimum est jejunium, si fiat refectio pauperis, abstinentiæ jejunantis. Conceptissimis Chrylogi verbis fibrorum decus, ornamentum vitæ. Est jejunium pax corporis, membra, vigor animarum. Est jejunium castitatis maris, pudicitie propugnaculum, civitas sanitatis. Est jejunium scholæ magistrorum, magisterii magisterium, disciplinarum disciplina. Est jejunium invictus Christianæ militiæ principatus. Est jejunium vitiorum mors, vitæ virtutum.

CAPVT IX.

Que quadragintadialis Ieiunii sit origo & religio.

ANTHAX rex Schyrtarum, quod Plutarchus memorat, epistolam dedit ad Regem Alexandrum Macedonem hac clausulâ: Tu quidem Macedonibus virtis imperas, qui in hostem pugnent; ego autem Scythis, qui famem & sitim non oppugnare tantum

Hoc alibi copiosius demonstratus.

Catarrhos falsos, & morbos biliosos parvè indolentes tractaverim.

Abstinentiæ calendarium sæpius inspiciendum.

Petr. Chryf. serm. 8. de jejuniis & elemosynâ med. mibi pag. 26.

Handwritten notes on the right margin, including 'IN LIOTIE' and other illegible text.

tum, sed eam etiam superare possint tolerando. Hoc dixit: Periisti Rex Macedo, si tibi non semper in promptu sit comectus: Mei Schytæ hac in parte multo robustiores; esurire ac sitire didicerunt.

Christianæ disciplinæ scitum est satis liquidum, neminem nec fortem, nec eruditum, nec sapientem posse censerî, qui appetentiam coercere, qui gulam vincere, qui genium fraudare nesciat: infirmus nimium, & ineruditus, ac stultus est, qui ori esculento non potest moderari. Ieiunium & abstinentiam hoc docent, ut hæcenus demonstratum est.

Assignavimus complura jejuniî discrimina. Superest, ut compendio differamus, quâ origine, auctoritate, religione cœperit quadragesimalis jejunium.

§. I.

Ieiunium majus & verum, seu hebdomades, quæ anniversariam Christi mortentis memoriam præcurrunt, initio Nascens Ecclesiæ & Apostolorum ævo cœperunt observari. Hæc una vox & maximus prisorum Patrum consensus. Testes præ aliis Origenes, Basilus, Ambrosius, Augustinus, Hieronymus, Chrysostomus, Leo, Bernardus, ceteri.

Eruditissimos juxta & sanctissimos Augustinus, quem honoris causâ jure primum nomino, cujus & libros summe veneror & excoler, Augustinus, inquam, prisorum Patrum gemma, celesti luce plenissimus de quadragesimali jejunio maximo disertans: Quadragesima sane, ait, jejuniorum habet auctoritatem, & in veteribus libris ex jejunio Moyse & Eliæ, & ex Evangelio: quia totidem diebus Dominus je unavit, demonstrans Evangelium non dissentire à lege & Prophetis. In quâ ergo parte anni congruentius observatio Quadragesimæ constitueretur, nisi consini atque contigua Dominica passioni? Quia in eâ significatur hæc vita laboriosa, cui opus est continentia.

Hæc se dicta confirmans Augustinus: non enim frustra, inquit, quadragesima dies jejuniorum sunt constituti, quibus Moses & Eliæ, & ipse Dominus jejunavit: & Ecclesiæ præcipuam observationem jejuniorum Quadragesimam vocat. Unde & in Hebræo de Ninivitis apud Ionam prophetam scriptum perhibetur, Quadragesima dies, & Ninive subvertetur: Ut per tot dies accommodatos videlicet humilitationi penitentium, intelligatur in jejuniis sua deesse peccata, & impetrasse misericordiam Dei.

Hæc eadem Augustinus * Faustum Manichæum oppugnans explicans edisserit ipsissimis his verbis: Christiani non heretici sed Catholici, edomandi corporis causâ, propter animam in orationibus amplius humiliandam, non quod illa esse immunda credant, non olim à carnibus, verum à quibusdam etiam terræ fructibus abstinent: vel semper, sicut pauci: vel certis diebus atque temporibus, sicut per Quadragesimam ferè omnes, quantum magis quisque vel minus seu voluerit seu potuerit. Vos autem ipsam creaturam negatis bonam, & immundam dicitis, quod carnes diabolus operetur satulentiore materia mali: ac per hoc eas, tamquam immundiora & truculentiora Dei vestri vitæ, exhorrentes abicitis.

Idem Augustinus ad principium quadragesimalis jejuniî auditores suos acriter exhortatus: Ecce, inquit, fratres charissimi, Deo propitio tempus Quadragesimæ venit, & ideo rogo dilectissimi, ut dies istos corporibus salubres & animæ medicinales ita cum Dei adjutorio sanctè ac spiritualiter celebremus: ut observatio sanctæ Quadragesimæ non nobis iudicium pariat, sed profectum. Si enim negligenter agimus, si nos minus occupationibus implicamus, si castitatem servare volumus, si je unis & vigiliis & orationibus non insistimus, si Scripturas divinas aut ipsi non legimus, aut legentes alios non libenter audimus, ipsa nobis medicamenta convertuntur in vulnera, & inde habebimus iudicium, unde potuimus habere remedium. Et ideo rogo vos, fratres charissimi, ad vigiliis martiribus surgite, ad tertiam, ad sextam, ad nonam ante omnia convenite. Nullus se à sancto opere subtrahat, nisi quem infir-

mitas aut publica utilitas, aut forte certâ & grandis necessitas temerit occupatum. Infelix voluptas, infelicior cupiditas atque luxuria per transitoriam dulcedinem preparant sempiternam amaritudinem: abstinentia vero, vigilia, orationes atque jejunium per brevissimas angustias perducunt ad paradisi delicias: quia non meretur Veritas, quæ in Evangelio dicit: Arcta & angusta via est, quæ ducit ad vitam, & pauci sunt, qui inveniunt eam. Nec per latam viam diu gaudetur, nec per angustam & asperam longo tempore laboratur: quia & isti post brevem tristitiam accipiunt vitam eternam, & illi post parvum gaudium patiuntur sine fine supplicium. Et ideo, fratres charissimi, in istis quadragesima diebus, quasi totius anni cibaria anima nostræ, jejunando, legendo vel orando providere debemus. Nam licet per totum annum Deo propitio, lectiones divinas frequenter & fideliter audiaris, in istis tamen diebus de pelago & fluctibus mundi hujus quasi ad portum Quadragesimæ confugientes, debemus requiescere, & lectiones divinas in exceptorio cordis nostri cum silentio & pace suscipere: ut Deo propitio pro amore vitæ æternæ vacantes, quidquid in naviculâ anime nostræ per totum annum multis tempestatibus, id est, peccatorum fluctibus, aut fractum, aut dissolutum aliquid, aut corruptum, aut perditum est, omni sollicitudine in istis diebus reparare studeamus atque componere.

Ita verbum è verbo expressit Augustinus. Sed hæc omnia, idem divinus scriptor dilucidissime stabilis: Rogo vos, fratres charissimi, ait, & admono, ut in isto legitimo ac sacratissimo tempore, exceptis Dominicis diebus, nullus prandere præsumat, nisi forte ille, quem jejunare infirmus non permittit: quia aliis diebus jejunare remedium est aut primum: in Quadragesimâ non jejunare, peccatum est. Alio tempore qui jejunat, accipit indulgentiam: in Quadragesimâ qui non jejunat, sentiet penam: & tamen qui jejunare non prævalet, secretius sibi soli, aut si est alius infirmus, cum ipso in domo suâ preparat quod accipiat, & illos qui jejunare prævalent, ad prandium non invitet: quia si hoc fecerit, non solum Deus sed etiam homines possunt intelligere illum non pro infirmitate non posse, sed pro gula jejunare non velle. Sufficit illi, quod ipse jejunare prævalet, & magis cum genuis, & suspirio, & animi dolore manducet, pro eo quod aliis jejunantibus ille abstinere non potest. Quod opus est unicuique infirmo, secretius sibi soli, aut cum alio similiter infirmo faciat preparari: quia non ei oportet, ut aliquem sanum roget ad prandium, ne sibi etiam de alterius gula augeat peccatum. Pro eo tamen quod non potest jejunare, amplius debet erogare pauperibus, ut peccata, quæ non potest jejunando curare, possit elemosynas dando redimere.

Ab eodem calamo sunt ista: Omne vitæ nostræ tempus, stadium quoddam debemus putare virtutum, & ad caelestium bravium totâ virtutè contendere. Sed hoc præcipue in Quadragesimæ diebus implendum est, qui abstinentia ac jejuniis dedicari, tantum nobis ad virtutem animi conferunt, quantum & de corpore voluptatem decerpunt. Est autem legitimum numerus iste jejuni, & qui in sanctis celebratur exemplis. Celebremus ergo hos dies cum omni alacritate mentis & gaudis, & eos omnibus epulis & corporalibus deliciis præferamus. In his enim præcipue diebus ad implendam Domini voluntatem accendimur, quando maxime per abstinentiam voluptas carnis extinguitur. Tunc enim ad Dominum, & ad ejus futuram promissa tota mens purior facienda festinat, cum nullâ crapulâ, nullâ cibi ac potus satietate crassatur. Unde & Salvator in Evangelio dixit: Attendite, itaque vobis, ne graventur corda vestra in crapulâ & ebrietate, & cogitationibus secularibus, & superveniat in vos dies illa repentina: tamquam laqueus enim superveniet universo mundo, & nemo effugiet.

§ II.

Svjungit sanctissimus Pater: Sed & illa est in Quadragesimæ diebus grandis utilitas, quod, dum etiam à licitis abstinemus, magis ac magis admonemur illicita vitare. Qui tempore

Aug. 10. 4. l. 1. Quæstio- num super Exodum, quæst. 169. mibi pag. 54. Idem reperit l. 2. de Consensu Evangelii. s. 171. mibi p. 171. l. 3. l. 4. Aug. 10. 6. l. 30. contra Faustum Manichæum. mibi pag. 196 a.

Aug. 10. 10. ser. 1. feriâ quartâ in capite jejuniis at ver- de Tempore serm. 55. in ordine, mibi pag. 251.

Marginal notes on the right side of the page, including references to other works and authors like 'idem p. 171', 'idem p. 196', 'idem p. 251', 'idem p. 264', 'idem p. 265', 'idem p. 266', 'idem p. 267', 'idem p. 268', 'idem p. 269', 'idem p. 270', 'idem p. 271', 'idem p. 272', 'idem p. 273', 'idem p. 274', 'idem p. 275', 'idem p. 276', 'idem p. 277', 'idem p. 278', 'idem p. 279', 'idem p. 280', 'idem p. 281', 'idem p. 282', 'idem p. 283', 'idem p. 284', 'idem p. 285', 'idem p. 286', 'idem p. 287', 'idem p. 288', 'idem p. 289', 'idem p. 290', 'idem p. 291', 'idem p. 292', 'idem p. 293', 'idem p. 294', 'idem p. 295', 'idem p. 296', 'idem p. 297', 'idem p. 298', 'idem p. 299', 'idem p. 300', 'idem p. 301', 'idem p. 302', 'idem p. 303', 'idem p. 304', 'idem p. 305', 'idem p. 306', 'idem p. 307', 'idem p. 308', 'idem p. 309', 'idem p. 310', 'idem p. 311', 'idem p. 312', 'idem p. 313', 'idem p. 314', 'idem p. 315', 'idem p. 316', 'idem p. 317', 'idem p. 318', 'idem p. 319', 'idem p. 320', 'idem p. 321', 'idem p. 322', 'idem p. 323', 'idem p. 324', 'idem p. 325', 'idem p. 326', 'idem p. 327', 'idem p. 328', 'idem p. 329', 'idem p. 330', 'idem p. 331', 'idem p. 332', 'idem p. 333', 'idem p. 334', 'idem p. 335', 'idem p. 336', 'idem p. 337', 'idem p. 338', 'idem p. 339', 'idem p. 340', 'idem p. 341', 'idem p. 342', 'idem p. 343', 'idem p. 344', 'idem p. 345', 'idem p. 346', 'idem p. 347', 'idem p. 348', 'idem p. 349', 'idem p. 350', 'idem p. 351', 'idem p. 352', 'idem p. 353', 'idem p. 354', 'idem p. 355', 'idem p. 356', 'idem p. 357', 'idem p. 358', 'idem p. 359', 'idem p. 360', 'idem p. 361', 'idem p. 362', 'idem p. 363', 'idem p. 364', 'idem p. 365', 'idem p. 366', 'idem p. 367', 'idem p. 368', 'idem p. 369', 'idem p. 370', 'idem p. 371', 'idem p. 372', 'idem p. 373', 'idem p. 374', 'idem p. 375', 'idem p. 376', 'idem p. 377', 'idem p. 378', 'idem p. 379', 'idem p. 380', 'idem p. 381', 'idem p. 382', 'idem p. 383', 'idem p. 384', 'idem p. 385', 'idem p. 386', 'idem p. 387', 'idem p. 388', 'idem p. 389', 'idem p. 390', 'idem p. 391', 'idem p. 392', 'idem p. 393', 'idem p. 394', 'idem p. 395', 'idem p. 396', 'idem p. 397', 'idem p. 398', 'idem p. 399', 'idem p. 400', 'idem p. 401', 'idem p. 402', 'idem p. 403', 'idem p. 404', 'idem p. 405', 'idem p. 406', 'idem p. 407', 'idem p. 408', 'idem p. 409', 'idem p. 410', 'idem p. 411', 'idem p. 412', 'idem p. 413', 'idem p. 414', 'idem p. 415', 'idem p. 416', 'idem p. 417', 'idem p. 418', 'idem p. 419', 'idem p. 420', 'idem p. 421', 'idem p. 422', 'idem p. 423', 'idem p. 424', 'idem p. 425', 'idem p. 426', 'idem p. 427', 'idem p. 428', 'idem p. 429', 'idem p. 430', 'idem p. 431', 'idem p. 432', 'idem p. 433', 'idem p. 434', 'idem p. 435', 'idem p. 436', 'idem p. 437', 'idem p. 438', 'idem p. 439', 'idem p. 440', 'idem p. 441', 'idem p. 442', 'idem p. 443', 'idem p. 444', 'idem p. 445', 'idem p. 446', 'idem p. 447', 'idem p. 448', 'idem p. 449', 'idem p. 450', 'idem p. 451', 'idem p. 452', 'idem p. 453', 'idem p. 454', 'idem p. 455', 'idem p. 456', 'idem p. 457', 'idem p. 458', 'idem p. 459', 'idem p. 460', 'idem p. 461', 'idem p. 462', 'idem p. 463', 'idem p. 464', 'idem p. 465', 'idem p. 466', 'idem p. 467', 'idem p. 468', 'idem p. 469', 'idem p. 470', 'idem p. 471', 'idem p. 472', 'idem p. 473', 'idem p. 474', 'idem p. 475', 'idem p. 476', 'idem p. 477', 'idem p. 478', 'idem p. 479', 'idem p. 480', 'idem p. 481', 'idem p. 482', 'idem p. 483', 'idem p. 484', 'idem p. 485', 'idem p. 486', 'idem p. 487', 'idem p. 488', 'idem p. 489', 'idem p. 490', 'idem p. 491', 'idem p. 492', 'idem p. 493', 'idem p. 494', 'idem p. 495', 'idem p. 496', 'idem p. 497', 'idem p. 498', 'idem p. 499', 'idem p. 500', 'idem p. 501', 'idem p. 502', 'idem p. 503', 'idem p. 504', 'idem p. 505', 'idem p. 506', 'idem p. 507', 'idem p. 508', 'idem p. 509', 'idem p. 510', 'idem p. 511', 'idem p. 512', 'idem p. 513', 'idem p. 514', 'idem p. 515', 'idem p. 516', 'idem p. 517', 'idem p. 518', 'idem p. 519', 'idem p. 520', 'idem p. 521', 'idem p. 522', 'idem p. 523', 'idem p. 524', 'idem p. 525', 'idem p. 526', 'idem p. 527', 'idem p. 528', 'idem p. 529', 'idem p. 530', 'idem p. 531', 'idem p. 532', 'idem p. 533', 'idem p. 534', 'idem p. 535', 'idem p. 536', 'idem p. 537', 'idem p. 538', 'idem p. 539', 'idem p. 540', 'idem p. 541', 'idem p. 542', 'idem p. 543', 'idem p. 544', 'idem p. 545', 'idem p. 546', 'idem p. 547', 'idem p. 548', 'idem p. 549', 'idem p. 550', 'idem p. 551', 'idem p. 552', 'idem p. 553', 'idem p. 554', 'idem p. 555', 'idem p. 556', 'idem p. 557', 'idem p. 558', 'idem p. 559', 'idem p. 560', 'idem p. 561', 'idem p. 562', 'idem p. 563', 'idem p. 564', 'idem p. 565', 'idem p. 566', 'idem p. 567', 'idem p. 568', 'idem p. 569', 'idem p. 570', 'idem p. 571', 'idem p. 572', 'idem p. 573', 'idem p. 574', 'idem p. 575', 'idem p. 576', 'idem p. 577', 'idem p. 578', 'idem p. 579', 'idem p. 580', 'idem p. 581', 'idem p. 582', 'idem p. 583', 'idem p. 584', 'idem p. 585', 'idem p. 586', 'idem p. 587', 'idem p. 588', 'idem p. 589', 'idem p. 590', 'idem p. 591', 'idem p. 592', 'idem p. 593', 'idem p. 594', 'idem p. 595', 'idem p. 596', 'idem p. 597', 'idem p. 598', 'idem p. 599', 'idem p. 600', 'idem p. 601', 'idem p. 602', 'idem p. 603', 'idem p. 604', 'idem p. 605', 'idem p. 606', 'idem p. 607', 'idem p. 608', 'idem p. 609', 'idem p. 610', 'idem p. 611', 'idem p. 612', 'idem p. 613', 'idem p. 614', 'idem p. 615', 'idem p. 616', 'idem p. 617', 'idem p. 618', 'idem p. 619', 'idem p. 620', 'idem p. 621', 'idem p. 622', 'idem p. 623', 'idem p. 624', 'idem p. 625', 'idem p. 626', 'idem p. 627', 'idem p. 628', 'idem p. 629', 'idem p. 630', 'idem p. 631', 'idem p. 632', 'idem p. 633', 'idem p. 634', 'idem p. 635', 'idem p. 636', 'idem p. 637', 'idem p. 638', 'idem p. 639', 'idem p. 640', 'idem p. 641', 'idem p. 642', 'idem p. 643', 'idem p. 644', 'idem p. 645', 'idem p. 646', 'idem p. 647', 'idem p. 648', 'idem p. 649', 'idem p. 650', 'idem p. 651', 'idem p. 652', 'idem p. 653', 'idem p. 654', 'idem p. 655', 'idem p. 656', 'idem p. 657', 'idem p. 658', 'idem p. 659', 'idem p. 660', 'idem p. 661', 'idem p. 662', 'idem p. 663', 'idem p. 664', 'idem p. 665', 'idem p. 666', 'idem p. 667', 'idem p. 668', 'idem p. 669', 'idem p. 670', 'idem p. 671', 'idem p. 672', 'idem p. 673', 'idem p. 674', 'idem p. 675', 'idem p. 676', 'idem p. 677', 'idem p. 678', 'idem p. 679', 'idem p. 680', 'idem p. 681', 'idem p. 682', 'idem p. 683', 'idem p. 684', 'idem p. 685', 'idem p. 686', 'idem p. 687', 'idem p. 688', 'idem p. 689', 'idem p. 690', 'idem p. 691', 'idem p. 692', 'idem p. 693', 'idem p. 694', 'idem p. 695', 'idem p. 696', 'idem p. 697', 'idem p. 698', 'idem p. 699', 'idem p. 700', 'idem p. 701', 'idem p. 702', 'idem p. 703', 'idem p. 704', 'idem p. 705', 'idem p. 706', 'idem p. 707', 'idem p. 708', 'idem p. 709', 'idem p. 710', 'idem p. 711', 'idem p. 712', 'idem p. 713', 'idem p. 714', 'idem p. 715', 'idem p. 716', 'idem p. 717', 'idem p. 718', 'idem p. 719', 'idem p. 720', 'idem p. 721', 'idem p. 722', 'idem p. 723', 'idem p. 724', 'idem p. 725', 'idem p. 726', 'idem p. 727', 'idem p. 728', 'idem p. 729', 'idem p. 730', 'idem p. 731', 'idem p. 732', 'idem p. 733', 'idem p. 734', 'idem p. 735', 'idem p. 736', 'idem p. 737', 'idem p. 738', 'idem p. 739', 'idem p. 740', 'idem p. 741', 'idem p. 742', 'idem p. 743', 'idem p. 744', 'idem p. 745', 'idem p. 746', 'idem p. 747', 'idem p. 748', 'idem p. 749', 'idem p. 750', 'idem p. 751', 'idem p. 752', 'idem p. 753', 'idem p. 754', 'idem p. 755', 'idem p. 756', 'idem p. 757', 'idem p. 758', 'idem p. 759', 'idem p. 760', 'idem p. 761', 'idem p. 762', 'idem p. 763', 'idem p. 764', 'idem p. 765', 'idem p. 766', 'idem p. 767', 'idem p. 768', 'idem p. 769', 'idem p. 770', 'idem p. 771', 'idem p. 772', 'idem p. 773', 'idem p. 774', 'idem p. 775', 'idem p. 776', 'idem p. 777', 'idem p. 778', 'idem p. 779', 'idem p. 780', 'idem p. 781', 'idem p. 782', 'idem p. 783', 'idem p. 784', 'idem p. 785', 'idem p. 786', 'idem p. 787', 'idem p. 788', 'idem p. 789', 'idem p. 790', 'idem p. 791', 'idem p. 792', 'idem p. 793', 'idem p. 794', 'idem p. 795', 'idem p. 796', 'idem p. 797', 'idem p. 798', 'idem p. 799', 'idem p. 800', 'idem p. 801', 'idem p. 802', 'idem p. 803', 'idem p. 804', 'idem p. 805', 'idem p. 806', 'idem p. 807', 'idem p. 808', 'idem p. 809', 'idem p. 810', 'idem p. 811', 'idem p. 812', 'idem p. 813', 'idem p. 814', 'idem p. 815', 'idem p. 816', 'idem p. 817', 'idem p. 818', 'idem p. 819', 'idem p. 820', 'idem p. 821', 'idem p. 822', 'idem p. 823', 'idem p. 824', 'idem p. 825', 'idem p. 826', 'idem p. 827', 'idem p. 828', 'idem p. 829', 'idem p. 830', 'idem p. 831', 'idem p. 832', 'idem p. 833', 'idem p. 834', 'idem p. 835', 'idem p. 836', 'idem p. 837', 'idem p. 838', 'idem p. 839', 'idem p. 840', 'idem p. 841', 'idem p. 842', 'idem p. 843', 'idem p. 844', 'idem p. 845', 'idem p. 846', 'idem p. 847', 'idem p. 848', 'idem p. 849', 'idem p. 850', 'idem p. 851', 'idem p. 852', 'idem p. 853', 'idem p. 854', 'idem p. 855', 'idem p. 856', 'idem p. 857', 'idem p. 858', 'idem p. 859', 'idem p. 860', 'idem p. 861', 'idem p. 862', 'idem p. 863', 'idem p. 864', 'idem p. 865', 'idem p. 866', 'idem p. 867', 'idem p. 868', 'idem p. 869', 'idem p. 870', 'idem p. 871', 'idem p. 872', 'idem p. 873', 'idem p. 874', 'idem p. 875', 'idem p. 876', 'idem p. 877', 'idem p. 878', 'idem p. 879', 'idem p. 880', 'idem p. 881', 'idem p. 882', 'idem p. 883', 'idem p. 884', 'idem p. 885', 'idem p. 886', 'idem p. 887', 'idem p. 888', 'idem p. 889', 'idem p. 890', 'idem p. 891', 'idem p. 892', 'idem p. 893', 'idem p. 894', 'idem p. 895', 'idem p. 896', 'idem p. 897', 'idem p. 898', 'idem p. 899', 'idem p. 900', 'idem p. 901', 'idem p. 902', 'idem p. 903', 'idem p. 904', 'idem p. 905', 'idem p. 906', 'idem p. 907', 'idem p. 908', 'idem p. 909', 'idem p. 910', 'idem p. 911', 'idem p. 912', 'idem p. 913', 'idem p. 914', 'idem p. 915', 'idem p. 916', 'idem p. 917', 'idem p. 918', 'idem p. 919', 'idem p. 920', 'idem p. 921', 'idem p. 922', 'idem p. 923', 'idem p. 924', 'idem p. 925', 'idem p. 926', 'idem p. 927', 'idem p. 928', 'idem p. 929', 'idem p. 930', 'idem p. 931', 'idem p. 932', 'idem p. 933', 'idem p. 934', 'idem p. 935', 'idem p. 936', 'idem p. 937', 'idem p. 938', 'idem p. 939', 'idem p. 940', 'idem p. 941', 'idem p. 942', 'idem p. 943', 'idem p. 944', 'idem p. 945', 'idem p. 946', 'idem p. 947', 'idem p. 948', 'idem p. 949', 'idem p. 950', 'idem p. 951', 'idem p. 952', 'idem p. 953', 'idem p. 954', 'idem p. 955', 'idem p. 956', 'idem p. 957', 'idem p. 958', 'idem p. 959', 'idem p. 960', 'idem p. 961', 'idem p. 962', 'idem p. 963', 'idem p. 964', 'idem p. 965', 'idem p. 966', 'idem p. 967', 'idem p. 968', 'idem p. 969', 'idem p. 970', 'idem p. 971', 'idem p. 972', 'idem p. 973', 'idem p. 974', 'idem p. 975', 'idem p. 976', 'idem p. 977', 'idem p. 978', 'idem p. 979', 'idem p. 980', 'idem p. 981', 'idem p. 982', 'idem p. 983', 'idem p. 984', 'idem p. 985', 'idem p. 986', 'idem p. 987', 'idem p. 988', 'idem p. 989', 'idem p. 990', 'idem p. 991', 'idem p. 992', 'idem p. 993', 'idem p. 994', 'idem p. 995', 'idem p. 996', 'idem p. 997', 'idem p. 998', 'idem p. 999', 'idem p. 1000', 'idem p. 1001', 'idem p. 1002', 'idem p. 1003', 'idem p. 1004', 'idem p. 1005', 'idem p. 1006', 'idem p. 1007', 'idem p. 1008', 'idem p. 1009', 'idem p. 1010', 'idem p. 1011', 'idem p. 1012', 'idem p. 1013', 'idem p. 1014', 'idem p. 1015', 'idem p. 1016', 'idem p. 1017', 'idem p. 1018', 'idem p. 1019', 'idem p. 1020', 'idem p. 1021', 'idem p. 1022', 'idem p. 1023', 'idem p. 1024', 'idem p. 1025', 'idem p. 1026', 'idem p. 1027', 'idem p. 1028', 'idem p. 1029', 'idem p. 1030', 'idem p. 1031', 'idem p. 1032', 'idem p. 1033', 'idem p. 1034', 'idem p. 1035', 'idem p. 1036', 'idem p. 1037', 'idem p. 1038', 'idem p. 1039', 'idem p. 1040', 'idem p. 1041', 'idem p. 1042', 'idem p. 1043', 'idem p. 1044', 'idem p. 1045', 'idem p. 1046', 'idem p. 1047', 'idem p. 1048', 'idem p. 1049', 'idem p. 1050', 'idem p. 1051', 'idem p. 1052', 'idem p. 1053', 'idem p. 1054', 'idem p. 1055', 'idem p. 1056', 'idem p. 1057', 'idem p. 1058', 'idem p. 1059', 'idem p. 1060', 'idem p. 1061', 'idem p. 1062', 'idem p. 1063', 'idem p. 1064', 'idem p. 1065', 'idem p. 1066', 'idem p. 1067', 'idem p. 1068', 'idem p. 1069', 'idem p. 1070', 'idem p. 1071', 'idem p. 1072', 'idem p. 1073', 'idem p. 1074', 'idem p. 1075', 'idem p. 1076', 'idem p. 1077', 'idem p. 1078', 'idem p. 1079', 'idem p. 1080', 'idem p. 1081', 'idem p. 1082', 'idem p. 1083', 'idem p. 1084', 'idem p. 1085', 'idem p. 1086', 'idem p. 1087', 'idem p. 1088', 'idem p. 1089', 'idem p. 1090', 'idem p. 1091', 'idem p. 1092', 'idem p. 1093', 'idem p. 1094', 'idem p. 1095', 'idem p. 1096', 'idem p. 1097', 'idem p. 1098', 'idem p. 1099', 'idem p. 1100', 'idem p. 1101', 'idem p. 1102', 'idem p. 1103', 'idem p. 1104', 'idem p. 1105', 'idem p. 1106', 'idem p. 1107', 'idem p. 1108', 'idem p. 1109', 'idem p. 1110', 'idem p. 1111', 'idem p. 1112', 'idem p. 1113', 'idem p. 1114', 'idem p. 1115', 'idem p. 1116', 'idem p. 1117', 'idem p. 1118', 'idem p. 1119', 'idem p. 1120', 'idem p. 1121', 'idem p. 1122', 'idem p. 1123', 'idem p. 1124', 'idem p. 1125', 'idem p. 1126', 'idem p. 1127', 'idem p. 1128', 'idem p. 1129', 'idem p. 1130', 'idem p. 1131', 'idem p. 1132', 'idem p. 1133', 'idem p. 1134', 'idem p. 1135', 'idem p. 1136', 'idem p. 1137', 'idem p. 1138', 'idem p. 1139', 'idem p. 1140', 'idem p. 1141', 'idem p. 1142', 'idem p. 1143', 'idem p. 1144', 'idem p. 1145', 'idem p. 1146', 'idem p. 1147', 'idem p. 1148', 'idem p. 1149', 'idem p. 1150', 'idem p. 1151', 'idem p. 1152', 'idem p. 1153', 'idem p. 1154', 'idem p. 1155', 'idem p. 1156', 'idem p. 1157', 'idem p. 1158', 'idem p. 1159', 'idem p. 1160', 'idem p. 1161', 'idem p. 1162', 'idem p. 1163', 'idem p. 1164', 'idem p. 1165', 'idem p. 1166', 'idem p. 1167', 'idem p. 1168', 'idem p. 1169', 'idem p. 1170', 'idem p. 1171', 'idem p. 1172', 'idem p. 1173', 'idem p. 1174', 'idem p. 1175', 'idem p. 1176', 'idem p. 1177', 'idem p. 1178', 'idem p. 1179', 'idem p. 1180', 'idem p. 1181', 'idem p. 1182', 'idem p. 1183', 'idem p. 1184', 'idem p. 1185', 'idem p. 1186', 'idem p. 1187', 'idem p. 1188', 'idem p. 1189', 'idem p. 1190', 'idem p. 1191', 'idem p. 1192', 'idem p. 1193', 'idem p. 1194', 'idem p. 1195', 'idem p. 1196', 'idem p. 1197', 'idem p. 1198', 'idem p. 1199', 'idem p. 1200', 'idem p. 1201', 'idem p. 1202', 'idem p. 1203', 'idem p. 1204', 'idem p. 1205', 'idem p. 1206', 'idem p. 1207', 'idem p. 1208', 'idem p. 1209', 'idem p. 1210', 'idem p. 1211', 'idem p. 1212', 'idem p. 1213', 'idem p. 1214', 'idem p. 1215', 'idem p. 1216', 'idem p. 1217', 'idem p. 1218', 'idem p. 1219', 'idem p. 1220', 'idem p. 1221', 'idem p. 1222', 'idem p. 1223', 'idem p. 1224', 'idem p. 1225', 'idem p. 1226', 'idem p. 1227', 'idem p. 1228', 'idem p. 1229', 'idem p. 1230', 'idem p. 1231', 'idem p. 1232', 'idem p. 1233', 'idem p. 1234', 'idem p. 1235', 'idem p. 1236', 'idem p. 1237', 'idem p. 1238', 'idem p. 1239', 'idem p. 1240', 'idem p. 1241', 'idem p. 1242', 'idem p. 1243', 'idem p. 1244', 'idem p. 1245', 'idem p. 1246', 'idem p. 1247', 'idem p. 1248',

enim abstinentiam nos à carnibus, quibus aliis diebus uti licet: qui nos abstinentiam à vino, quo moderatè uti licet: qui ergo ista vitamus, quæ aliquando licent, inprimis peccata fugiamus, quæ omnino nunquam licent. Itaque si volumus bene je unare à cibis, ante omnia je unemus à vitis. Quid enim prodest, vacuare corpus ab escis, & animam replere peccatis? Quid enim prodest, vinum non libere, & iracundiæ veneno inebriari? Quid prodest, abstinerè à carnibus: ad edendum creatur, & malignis obreclationibus sarum membra lacerare? Quid prodest, si abstineamus ab his quæ aliquando licent, & faciamus illa quæ nunquam licent? Deus enim illos honorat & diligit, qui illicita fugiunt. Sic ergo, ut dixi, je unemus à cibis, ut multo magis je unemus à vitis, ut sanctorum morum ubertate satureremur, ut & in saturo mereamur ipsorum operum retributione satiari: sicut in Evangelio legimus, Beati qui esuriunt & sitiunt iustitiam, quoniam ipsi saturabuntur. Illam enim compensationem magis eligere debemus, ut cibis quibus nos abstinent, eos pauperibus ac debilibus largiamur: secundum illud quod scriptum est, Beati qui contenti sunt esurie, ut alibi reficiantur. Satis Deo acceptum est minus, quando indigens saturatur, quando nudus vestitur, quando ira non perfitur, & iracundiæ tempus non referatur, quando malum pro malo non redditur. Tunc gratia sunt Deo nostra je unia, si illi qui necessitate je unant reficiantur à nobis. Tunc illam Domini sententiam audire merebimur: Amen dico vobis, quomodo fecistis unum ex minimis istis, mihi fecistis. O benignissimum Dominum ad edom adam hominum avaritiam, qui sibi dari dicit, quod vel minimo pauperi donatum fuerit. Vobis autem, fratres, præstat Domini misericordia, ut ei je unis & elemosinis in bonis operibus serviatis.

Sed eadem denuo saluberrimè instillans: Adest nobis, inquit, venerabile & medicabile tempus Quadragesimæ, charissimi, per quod je unantes peccatorum nostrorum vulnera curare debemus.

Quod Augustinus, hoc & Augustini præceptor Ambrosius explicatissime docens, & acerrime urgens: Non enim, fratres, leve peccatum, inquit, fidelibus, indicam Quadragesimam à Domino non je unare, & je unam consecrata ventris voracitate dissolvere. Scriptum est: Qui dicit se in Christo manere, debet, sicut ille ambulavit, & ipse ambulare. Si vis ergo Christianus esse, debes, quod Christus, facere. Ille qui peccatum non habebat, Quadragesimam je unationis vitæ, tu non vis Quadragesimam je unare, qui peccas? Ille, inquam, peccatum non habebat, sed pro nostris je unavit peccatis. Qualis ergo apud conscientiam tuam Christianus es, cum Christo pro te esuriente tu prandens? cum Salvatore pro te je unum tu referens? Non igitur, sicut dixi leve peccatum est, indicium violare je unium. Pecude stolidior est, qui indicto pro se à sacerdote je unium non je unat.

Ambrosio & Augustino Petrus Chrysologus in totum accedens: Videtis, inquit, quia quod Quadragesimam je unamus, non est humana inventio; auctoritas est æterna. Quid dici potest explicatius?

Sed urget denuo Augustinus, qui quadragesima dies diluvii, velut imaginem & figuram quadragesimæ exponens; Hos sanctæ Quadragesimæ dies, inquit, debemus omni cum veneratione suscipere, nec longiorem numerum huius temporis fastidiare: quia quanto plures sunt dies je unis, tanto melior est causa remedi; quanto prolixior abstinentiæ cursus, tanto redemptio copiosior est saluti; quanto autem curatius cultum, tanto medicina est salubrior peccatorum. Deus enim, qui est nostrarum medicus animarum congruens tempus instituit, quod & iustis satis sit ad adorandum, & peccatoribus sufficiat ad rogandum. Illi requiem postulantes, hinc veniam deprecantes. Congruens enim tempus est Quadragesimæ, nec brevis est ad exorandum, nec longum est ad promerendum. Quadragesima enim dierum je unis, quæ vis iniquitatis peccatoris exorari potest, & quantum severitas iudicis mitigari. Illi longum & fastidiosum fore sit tempus, qui nec orat de culpa, nec sperat de venia. Desperatio enim

nec confiteri de scelere, nec indulgentiam novit sperare de iudice. Sanctus igitur & salutaris Quadragesimæ cursus est, quo adducitur ad misericordiam peccator per penitentiam, iustus ad requiem. His enim diebus solito amplius & divinitas miseretur, & delinquentia deprecatur, & iustitia promeretur. Patent enim omnia, & cali ad indulgentiam, & peccator ad conscientiam, & lingua ad postulandam. Salutaris, inquam, & mysticus est quadragesimæ numerus. Nam primum cum mundi faciem iniquitas hominum populeret, tot dierum curriculo Deus effusus de celo imbribus, universam terram diluvio superfluit. Vides ergo jam illo tempore mysterium in figura dispositum. Nam sicut tunc quadragesima diebus pluit ad purgandum mundum, ita & nunc quadragesima diebus miseretur ad hominem purificandum. Sanctum ergo & sacratum Quadragesimæ tempus est, quod statim ab initio cepit, inter iustos & in iustos discernere, bonos à malis quodam iudicio separare. Quod quidem similiter fieri etiam in hac nostra Quadragesimæ observatione perspiciamus. Nam per hos quadragesima dies separamur mali à bonis, hoc est, luxuriosus à casto, à je uno imtemperans, à Christiano Gentilis. Separatur, inquam, malus à bono, hoc est, peccator à iusto, diaboli à sancto, hæreticus à fidele.

En, mi Lector, vel unius Augustini certissimis de Quadragesimæ testimoniis te lapido. Proluxum nimis & tædii plenum, tæd aliorum eadem de re culentissimas assertiones recitare. Quod de je unis & Quadragesimæ singulariter Augustinus, hoc idem Origenes, Epiphanius, Basilius, Ambrosius, Ioannes Chrysostomus, Hieronymus, Petrus Chrysologus, Gregorius Nazianzenus, Leo Pontifex, Bernardus, ceterique præfcorum Patrum attestantur. Quæ scriptorum parte id faciant, ad marginem more meo fideliter consigno.

En, mi Lector, vel unius Augustini certissimis de Quadragesimæ testimoniis te lapido. Proluxum nimis & tædii plenum, tæd aliorum eadem de re culentissimas assertiones recitare. Quod de je unis & Quadragesimæ singulariter Augustinus, hoc idem Origenes, Epiphanius, Basilius, Ambrosius, Ioannes Chrysostomus, Hieronymus, Petrus Chrysologus, Gregorius Nazianzenus, Leo Pontifex, Bernardus, ceterique præfcorum Patrum attestantur. Quæ scriptorum parte id faciant, ad marginem more meo fideliter consigno.

§. III.

Utrum autem, inquit, quadragesima, non plures, Cur quadragesima, non pauciores dies huic je unio dicti? origo variæ, rationes diversæ. In compendium conféro. Humanis gentis deliciæ, Christus Servator, quadragesima diebus, & quadragesima noctibus je unavit. Nos capitibus istius membra, caput imitari nitimur quæ licet. Ad istud porro je unium ne infirmè animati simus, stilum addens Ambrosius: Quadragesimam nobis, inquit, Dominus suo je unio consecravit.

Deinde Moses divinam legem accepturus bis quadragesima dies je unavit. Haud aliter Elias Iezabelem fugiens, dum ad Horebum montem properaret, quadragesima itidem dies je unavit. Observe hic velim, Lector, Christo Domino vitæ diem unicum fuisse ceteris lætiorem, quo rupem Naborejan, radiante vultu niveaque veste collustravit. Hoc ipso lætissimo die inter je unatores duos principes, qui quadragesimale je unium servarant, de excessu suo sermonem miscuit.

Imbres diluvii, quod orbem universum sepeliit, diebus quadragesima continuis tenuerunt. Hebraus populus annis quadragesima per vastissimam solitudinem iter habuit. Quid nostra omnis vita est, nisi dies pauculi penitentia dicti, quibus eluctandum è terrâ desertâ & incultâ

Quadragesima dies diluvii fuerunt si gura Quadragesima

Origines homil. 10. in Levitic. Epiphanius in Canon. A. que præfcorum Patrum attestantur. Quæ scriptorum parte id faciant, ad marginem more meo fideliter consigno.

En, mi Lector, vel unius Augustini certissimis de Quadragesimæ testimoniis te lapido. Proluxum nimis & tædii plenum, tæd aliorum eadem de re culentissimas assertiones recitare. Quod de je unis & Quadragesimæ singulariter Augustinus, hoc idem Origenes, Epiphanius, Basilius, Ambrosius, Ioannes Chrysostomus, Hieronymus, Petrus Chrysologus, Gregorius Nazianzenus, Leo Pontifex, Bernardus, ceterique præfcorum Patrum attestantur. Quæ scriptorum parte id faciant, ad marginem more meo fideliter consigno.

Ambrosius ser. 34.

Luc. 6. 9. 2. 32.

Ieiunium quadragintadiale est totius anni decima. Exod. c. 22. v. 29.

Iona c. 3. v. 4. Quadragenarii numeri mysteria.

De hoc Baron. tom. 10. anno 947. mibi pag. 736. Alii editiones: Fel. segus Vintonienfis Episcopus.

Chryf. 10. I. in c. 1. Gen. hom. 10. mibi pag. 50.

Sen Rendi- gnorum.

Insuper ieiunio verno veluti manipulos decumanos damus totius anni. Dies trecentos sexaginta quinque annus completitur. Istius numeri (quod Gregorius pulchre notat) pars decima, sunt dies sex & triginta. Quadagesimæ dies quatuor primi, vel postremi quatuor sunt præcipue Christo crucifixo sacri. Ita ieiunia quadragintadialia totius anni decimæ sunt. Ideo quis apud se statuat: Ego decimas meas pro viribus pendam fidelissimè, memor divinæ iustitiæ: Decimas & primitias tuas non tardabis reddere. Tantò plus autè gratiæ divinæ potero sperare, quantò plus fidelitatis in hac parte voluero exhibere. Decimas non tardabo reddere.

Iam alia quadragenarii numeri mysteria silemus: Vociferatur Ionas Propheta: Adhuc quadraginta dies, & Ninive subvertetur. Christus hebdomadibus quadraginta in utero virgineo delituit, post Natalem die quadagesimo in templo est oblatus. Quadraginta mensibus Hebræorum populum divinissimis suis concionibus erudit. A morte quadraginta horis reditum ad vitam transiit. Iam redivivus quadraginta diebus spectandum se suis & palandum præbuit, non eorum sermonibus tantum, sed & mensæ præfens & verba cum illis miscuit, & illorum cibos non rejecit. Tam Hierosolymorum urbem quam Salomonis templum, quod quidem quadraginta sex annos ad sui structuram petiit, anno quadagesimo à Christi necè Romani expugnarunt, & vastarunt. Ita multiplex numeri quadragenarii est observatio.

Anno nongentesimo quadagesimo septimo, quod Cæsar Baronius narrat, Elphegus & Vintonienfis Pontifex in Angliâ, ipsis cineribus suos è suggestu docuit, quâ ratione tam conjugium castè quam ieiunium illud maximum strictè fervarent. Inter auditores ducax aliquis irrisor concionem cavillatus & ludos faciens: Sacerdos noster, inquit, ieiunium exaggerando nisiuim nos urget: Ego nunc meus ipse tortor alimoniæ fraudem genium, insuper & uxorem hoc cingit, alium tempore velut sororem habeam? Non est ad meum stomachum hæc concio. Vale concionator, ego meis vivo legibus. Antistes ubi hoc recessit, jam tristis: O miser, inquit, quam nescis, quid tibi ventura pariat dies! At homo joculariter vaticinium ludibrio habens, & indulgens epulis, luce postera in lecto repertus est mortuus. Dubium, diabolus eum præfocavit, an suo perierit fato.

Deus quantumvis infinite misericors, neminem unquam tamen joculari secum est passus, Cui vires non suppetunt ad tolerandam abstinentiam, is fame cruciet crumenam, & pecuniam quam illi subtrahit, in pauperes liberalius effundat, seipsum precibus exerceat, aliisque modis sariat, quod jejuniis decesserit, Chrysostomus iis quibus infirma valetudo est, prudenter consulens, & victimam succedaneam monstrans: Igitur, inquit, qui cibum accipit, & jejulare non valet, 1. Largiorem det elemosynam. 2. Ferventior sit in precibus. 3. Majorem habeat alacritatem in audiendis divinis eloquiis. 4. Inimicis reconcilietur, omne odium & vindictæ cupiditatem ex animo effuset. Ita quod jejuniis deest, elemosynis ac precationibus accedat. Majoris jejunii tempus profectò non spernendum, non negligendum.

§. IV.

Polonorum rex Vladislaus munitissimum castrum Pomeraniæ Naclum obsedit, quod Martinus Cromerus memorat, Miles regius penitentia dies fusque deque habuit, carnes epulatus liberrimè, sed non impune. Nam qui ex ubias egerunt, nocte illustri aliquotes videre sibi visi sunt aliquot alas equitum hostilium ad Polona castra tendentium. Larvæ ac nocturni lemures erant, Poloni demum indignati hostes

non aperto Marte ad conflictum progredi, è castris agminatim provolarunt, cedenibus insistentibus, sed frustra. Nam cum larvis pugnare vanum. Obfessi tumultu hostium exursus, percepto, eruptionem sobritam fecerunt & militum stramineas casulas succenderunt. Mox late omnia populatus ignis plurimos in castris consumpsit. Alii hostem non assecuti, castris interim in prædam relictis sunt exuti. Ita re infecta Naclum obsidione solutum est. Ecclesiæ leges non evertuntur impune; Deus vindex est. Effatum Christi Domini non ignoramus: Si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus & publicanus. Hinc Concilium Toletanum ita statuit: Qui Quadagesimam non jejunaverint, in Paschate priventur communione & per annum carnis ab- sineant.

Anno à Virginis partu millesimo quingentesimo septuagesimo quinto Ludovicus Nassoivius Comes, quod diversi narrat, exercitum, qui è Geulis ferè constabat, sub signis habuit in Belgio. Miles religionum omnium contemptor, in majori sacrâ hebdomade carnis vescabatur non sine insultatione ac tripudio. Non procul inde Parochus suos acriter hortatus est, religiones pifcas non desinerent, malis militum tracti exemplis: Verendum fanè, ne qui Paracletum ven tam lætam agerent, triste Pascha sentirent. Vox omen habuit, & quod prædixerat, evenit. Adhuc esca Psalteriorum, quod Psalteris canit, erant in ore ipsorum, & ira Dei ascendit super eos. Nam feriâ quartâ Paschatis immillus in eos exercitus Hispanus, qui non solum hostiles copias omnes delevit, sed ipsum etiam Comitem Nassoivium, & universos ferè duces ferro demersit, pauculis fugâ servatis. Tacito inserpit pede vindicta divina, & nonnumquam sera venit, sed venit tandem ac tarditatem supplicii gravitate compensat. Fixum firmum est decretum: Qui Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus & publicanus.

Hiipponensis Præsul Augustinus in litteris quas ad Xantippum Numidiæ primatem dedit, gravissimè accepit unum aliquem suorum sacerdotum in pervigilio Nascens Christi non jejunasse. Et quia idem sacerdos pecuniam suæ fidei commissam in suos usus exercuit, & pridie Natalis Domini, ut diximus, apud feminam non nihil suspectam prandit ac cenavit, sacerdotio se abdicare iussus est. Augustini verba sunt: Ideo ab officio presbyterii remouendum arbitratissum, timens ei Ecclesiam Dei committere, ne si quid pernicissus eruperit, imputetur mihi. En piaculum grandissimum nocte unicâ non jejunasse! Quòd si Quadagesimam totam, aut complures in eâ dies absq; jeunio transmisisset, quid tunc dicturum fuisset Augustinum credimus? Sit tibi sicut ethnicus & publicanus, qui Ecclesiam non audierit. Hieronymus Augustino coævus: Nos unam, inquit, Quadagesimam secundum traditionem Apostolorum, toto anno, tempore nobis congruo jejunamus.

Numerus quadragenarius ad actionem istam singulariter Deo probatur. Ludovicus Pius Imperator, teste Aimonio, quadraginta dies solennis jejunii precandò: jeunando, elemosynas dando transigere consuevit. Filius ejus Ludovicus anno octingentesimo quadagesimo in Germaniâ contra parentem arma movit rebellia. Pater Ludovicus in Germaniam magnis itineribus contendit, quo quidem tempore tam horribilis interdiu fuit eclipsis, ut nemo noctem diceret. At Ludovicus Imperator non procul Moguntia morbo est oppressus. Ille animo per exomologesin expiatio, quadraginta diebus nec cibum ferè alium nec potum quam Eucharistiam admittebat. Toto morbi tempore illud assidue ingeminabat: Iustus es Domine, & est tui iudicium tuum. Et quia Quadagesimæ tempus alias eâ quâ debebam abstinentiâ non exegi, jam saltem

saltem dicente necessitate ieiunia, quibus obligatum me fateor, persolvam. Ita thesauris in pauperes & templa tribuitis sanctissime diem suum obit eo, quem diximus, anno obtingentimo quadragesimo, die vigesima prima Maii, annos natus sexaginta quatuor, cum annis viginti septem imperasset. Bene Ludovico, qui etiam in extrema in valetudine ieiunii religiones amplexus, obsequens Ecclesie filius finire voluit.

Gregorius Nazianzenus Eleusium Præcedum sibi familiarem, ob ieiunia neglecta, non sine aceto corripiens: Legit, inquit, in iuriam facti, o iudex, qui non ieiunas, Purga tribunal tuum, ne duorum alterum tibi accidat, ut aut malus sis, aut malus existimeris. Et quomodo leges humanas servabis, si divinas contempseris? In summa, o iudex, futurum cito, ut iudicis & iudicis peccabis. Ieiunium, ut Petrus Chrysologus loquitur, virtutum vita, vitiorum mors, meritum schola.

CAPVT X.

Quenam singulariter valetudini obsint, vitam extinguunt.

APOCALYPTICVS ille Angelus Ioannes caelo attendens oculos: Et cum clamasset, inquit, locuta sunt septem tonitrua voces suas. Et cum locuta fuissent, septem tonitrua voces suas, ego scripturus eram. Et audivi vocem de caelo dicentem mihi: Signa que locuta sunt septem tonitrua, & noli ea scribere. Quid obsecro, locuta sunt septem hæc tonitrua, quas ediderunt voces? Inter alias & hæc voces sunt exceptæ: Quia tempus non erit amplius, & consummabitur mysterium Dei. Mors ergo & interitus rerum omnium hoc novo loquendi modo significabatur.

Sed etiam hæc septem tonitrua loquuntur, & non nisi plurimorum mortes. Sunt nimirum septem diversæ causæ, ob quas quotidie innumeri moriuntur. Cum autem inter has ultima quidem sed princeps sit Gula, sive intemperantia, ieiunii capitalis hostis, hæc septem immaturi obitus causas percensere animus est; singulis certum sed unicuique assignabimus nomen. Loquantur igitur septem tonitrua. Ordine sed fructu vagabundæ simul & numerosissimæ mortis causas enumerabo.

§. I.

I. CAUSA. MADOR. Hieronymus Cardanus in erudito illo de Subtilitatibus volumine, censet eos, qui frigidis & insuper madidis pedibus accumbunt mensam & comedunt, letalem valetudinis noxam contrahere. Pedes frigidi caput & stomachum male efficiunt, si ad frigus accedat mador, geminatum malum. Si deinde stomacho ad eum non disposito ingeratur cibis, certa noxa. Hinc paullatim tussicula, tabes, & quod pessimum, ignorantia mali, hinc & mors.

II. CALOR. Idem, quem dixi, scriptor & hanc alteram assignat causam quotidianorum funerum, quando qui aestuant aut sudant, caput, pectus aliisque partes corporis aperiant, & auræ frigidiori sese exponunt, valetudinis certo dispendio. Sunt plurimi qui ubi calorem molestiorem aut sudorem sentiunt, mox pileum abiciunt, thoracem diloricant brachia denudant, subinde frigidam mergunt, gelidiorem ventulum avidissime recipiunt, iacturam sanitatis letali. Nam per laxatos undique poros immissum frigus membra omnia latentissime occupat. Sensim inde morbi fontici, & ultima valetudo.

III. TRISTITIA. Fac certa è Salomone: Animus gaudens etatem floridam facit, spiritus tristis exsiccat ossa. Sunt qui à curis & ægritudine nocte unica incantuerint. Cum hominem mæror & luctus exedit, ajunt

Tom. II.

cor ad instar pyri tosti contrahi ac corrugari, unde malum non simplex nascitur. Hinc lenta sepe & luctifica mors. Ægritudine lacrymæ, mœstitia medullas hauriunt. Edaces curæ ni sopiantur, cor macerant & consumunt. Mærores animos exedunt, conficiuntque astitudine. Mæror & mors cognati sanguinis sunt.

§. II.

IV. IRA. Phrenesis est hic affectus & insania, sed brevior. Iratum considera, vix quidquam ab insano differt, nisi quod citius ad se redire possit. Ira in omne corpus effundit bilem largissime. Hinc morbus non unus, hinc multiplex interitus, & immatura mors. Novi ego ipse viros optimates, quorum singulis instillabant medici præceptiunculam hanc crebrius: Domine, si vitam amas, iracundiam & largiores calices vita. At illi nec vitare calices, nec frenare bilem conati, voluntariam sese victimam obiecerunt morti. Tales sumus; perire malumus, quam modicum vel iræ vel gulæ imperare.

V. LUXURIA. Vitam libidinofam & spurcam. Luxuria maximum valetudinis & vitæ dispendium, certumque mortis esse prodromum, summi medicorum exactissime docuerunt, quod in meo Nicetæ filiis ostendo. Videte Regem Salomonem, qui educatus in deliciis inter gynæceum consenuit, sui patris annos nequaquam attigit. Rex David Salomonis parens; juventutem in pecoris custodiâ posuit, famem ac sitim tollerare doctus; dein vario penuræ & bellorum turbine agitatus, in senectute tam bonæ & plenus dierum mortuus est. Salomon filius nec paupertatem nec Martem expertus, in gynæconitide suâ & vires & vitam longiorrem perdidit. Vita salax & libidinosa, vita brevis.

VI. PHARMACA. O quantos sepelierunt pharmacopola potius quam vespillones! nec medicos, nec medicorum secta, nec pharmaca rejicimus, sed pharmacorum multitudinem & varietatem extreme damnamus. Pannus cum lavatur, fit quidem nitidior, si tamen crebriori lavatione atteritur, ut demum pertundatur; ita profus humanum corpus medicamentis toties purgatur, exsiccat, attenuatur, ut tandem penitus corumpatur, & in tabem eat. Novi virum principem, quem septem medicorum placita suaviter deduxerunt ad plures. Potuisset vir iste vivere, si faber ferrarius aut sctor lignarius fuisset, quem pauperies copiam pharmacorum abstinere coegisset. Memini medicorum principem dicere: Cavete à nobis, quantum potestis. Nec ignoramus peritissimos è medicis, peritissimos in porrigendis pharmacis extitisse. Complures novi viros feminasque post sumpta pharmaca cepisse serio ægrotare, quibus antea constabat sanitas. Sed ita inquam, cavendus est morbus. Si morbum accersere sit cavere, non male ratiocinamini. In valetudinem satis cavet, qui se vel iterumque per annum alvi ductione corpus eluit. Mors in ollâ, viri, ubi pharmaca tam crebra & multiplicia. At sunt homines sui tam perditæ amantes, qui autument valetudinem sibi constare non posse, nisi omnes pæne pharmacopolarum ollas & pyxides liguriendo exhauriant. Hi beneficiis percunt, & sanitatis adiumentis præmaturam sibi accersunt mortem. Sivo se gladio jugulant, sed aureo vel argenteo.

§. III.

VII. GULA. Hoc septimum est tonitruum, seu causa princeps infinitorum quotidie morborum & funerum. Multi cadunt ferro, sed longe plures usu ciborum immodico. Quotidiana hic loquitur funera; de plurimis eorum verissime dicitur: Hic homo mortuus, & hic, & ille, & iste, & iste, & etiam iste diurnus.

Z 2

Handwritten notes on the right margin, including 'MORTUUS IN LIGURIA' and other illegible text.